

Een romantische trouwstoet te Gemert

Foto „Foka” Gemert

Naar gildetradiitie werd het jonge bruidspaar Th. v. d. Elsen-van Hout op hun trouwdag begeleid door het aloude St. Antoniusgilde te Gemert.

Volgens oude gildekaarten kwam zo'n plechtigheid de bruidegom vroeger misschien wel te staan op een „tonne biers”; dit mag dan tegenwoordig anders worden opgelost, in wezen blijft de bruiloft van een gildebroeder een feest, dat door diens eigen Gilde stijlvol kan worden opgeluisterd.

Een voorbeeld daarvan is deze prachtige trouwstoet tegen de romantische achtergrond van Gemert's kasteeltuyn.

Voor verslag zie pag. 45

VAN DE REDACTIE

Bijdragen voor het Kerstnummer, ook van de correspondenten, worden bij de Redactie gaarne ingewacht, uiterlijk **1 november**.

Kleurenfoto's kunnen wegens technische bezwaren (omzetting in zwart-wit cliché en daardoor ontstane vermindering van scherpte), alsmede vanwege de hoge kosten **niet** geplaatst worden. Uitsluitend glanzende zwart-wit foto's komen in aanmerking!

Uitslagen van gildefeesten zullen i.v.m. de beperkte plaatsruimte voortaan zo kort mogelijk worden opgenomen. In beginsel zullen uitslagen van „schietwedstrijden” achterwege blijven.

Overlijdensberichten van gildebroeders behoren door de inzenders - eveneens vanwege de beperkte plaatsingsmogelijkheid - zo beknopt mogelijk te worden opgesteld, terwijl de ingezonden foto's bij voorkeur slechts zo groot dienen te zijn als **pasfoto's**!

Oude nummers. Redactie en administratie doen wederom met nadruk een beroep op vrijwilligers, die oude nummers willen verzamelen en terugzenden, teneinde daarmee aan de vele aanvragen van nieuwe abonnees te kunnen voldoen.

WIE HELPT METTERDAAD?

Abonnementsgeiden. Onze administrateur P. C. van de Pas te Hoogeloon verzoekt nogmaals vriendelijk doch dringend de nog verschuldigde abonnementsgelden zo spoedig mogelijk op de hieronder aangegeven wijze over te willen maken.

Wapens. Alle nieuwsrubrieken zowel van de Federatie als van de vijf Kringen zijn thans door de zorg van onze vakbekwame mederedacteur J. A. J. Becx te Hilvarenbeek voorzien van een verantwoord eigen wapen. Hierover volgt een nadere uitleg in een volgende aflevering.

NIEUWE MEDE-REDACTEUR

Na de toetreding van de Gildebroeder J. A. J. Becx, Archivaris te Hilvarenbeek, tot onze redactie, hebben wij opnieuw het genoegen een nieuw redactielid in ons midden welkom te heten, met name Gildebroeder en scribent **Theo A. van de Loo** van St. Sebastiaan, Oirschot.

Voor de trouwe lezers onder U. is dat een oude bekende, sinds de prille jaren van de Gildetrom, een hogelijk gewaardeerde, deskundige en vooral enthousiaste medewerker! Zijn bijdragen ademen een bijzondere sfeer, waarin hij zijn liefde en trouw aan het Gilde wezen op zijn eigen wijze tot uitdrukking bracht, getuige zijn vaste bijdrage in de rubriek „rond den Orskotse toren”.

Hij was de man, die in de voorjaarsvergadering van de Kring, nadat in het bestuur verschil van mening was ontstaan over het hanteren van De Gildetrom, met een duidelijk omlijnd voorstel voor den dag kwam, hetwelk met algemene stemmen, met slechts één tegen, door de vergadering werd aangenomen, daarmede deze aangelegenheid volledig uit de ontstane impasse halend!

Op de vergadering met de correspondenten uit de gehele Federatie, welke op 15 augustus i.l. te Moergestel plaats vond, hebben wij Gildebroeder van de Loo als nieuw redactielid aan het hele gezelschap voorgesteld, met welke nieuwe mederedacteur men buitengewoon ingenomen was.

De redactie van De Gildetrom prijst zich dan ook uitermate gelukkig, deze ware Gildenvriend, ondanks zijn drukke werkkring, te hebben kunnen aantrekken: van harte daarom welkom Theo in ons midden, en nu maar oprecht hopen op een langdurige, vruchtbare samenwerking tot heil van onze Kring en van de thans 19-jarige Gildetrom! **SCHADE**

„De Gildetrom”, driemaandelijks tijdschrift van de Kring „Het Kwartier van Oirschot”, aangesloten bij de Noord-Brabantse Federatie van Schuttersgilden.

Redactie: C. A. B. A. M. Schade, J. A. J. Becx en Th. A. van de Loo.

Redactieadres: De Hooge Braaken, Moergestel, telefoon 04243 - 370.

Correspondenten:

voor de Federatie: Math. E. M. van der Voort, Valklaan 6, Eindhoven, tel. 040 - 438521

voor Peelland: Alph. G. M. Niessen, Veestraat 43, Helmond, tel. 04920 - 24683

voor Maasland: Jan Th. M. Toorians, Willibrordusstraat 4, Loon op Zand, tel. 04166 - 516

voor Het Land van Cuyk: D. L. van Elk, Heidestraat 7, Gassel (Post Grave), tel. 08860 - 3309

voor Kempenland: Karel Vermeeren, van Coothstraat 2, Eindhoven, tel. 040 - 118700.

Administratie: P. C. van de Pas, Groenstraat 5, Hoogeloon, telefoon 04978 - 237.

Betalingen: Boerenleenbank Hoogeloon; postrekening van de bank: 1118489; bankrekening 12 27 92 343 ten name van „De Gildetrom”.

Typografische verzorging: Drukkerij Harry Bek en Zn. B.V., Hoogstraat 5-7, Veghel, tel. 04130 - 63411.

Particuliere abonnementen: f 5,— per jaar, franco thuis.

Tarief advertenties voor vier nummers: 1/8 pag. f 25,—; 1/4 pag. f 50,—; 1/2 pag. f 100,—; 1/1 pag. f 200,—; bijzondere afmetingen en speciale arrangementen op aanvraag.

Bronvermelding: artikelen en berichten uit dit periodiek mogen worden overgenomen mits „De Gildetrom” wordt vermeld, tenzij anders bepaald.

BRABANT AAN DR. P. C. DE BROUWER

Zo luidt het eenvoudige opschrift op de sokkel van het gedenkteken, dat op zaterdag 3 juni j.l. bij de kerk van Hilvarenbeek onthuld werd voor de emancipator van katholiek Brabant. Deze paar woorden - waaronder niet meer dan de cijfers 17-10-1874 (geboortedatum) en 19-11-1961 (overlijdensdatum) staan aangebracht - drukken de dank uit van het Brabantse volk aan deze grote stuwcr van de Brabantse bewustwording.

Tijdens een sobere maar stijlvolle plechtigheid in de kerk sprak prof. dr. F. van der Ven van de Tilburgse Hogeschool een herdenkingsrede uit, die men kan lezen in het pasverschenen tijdschrift „Brabantia” van het Provinciaal Genootschap van kunsten en wetenschappen in Noord-Brabant (jrg. 21, p.146-151). Aan deze lezenswaardige rede ontleenden wij de volgende passage:

„Hij was de man der bezinning, die wist wat er in Brabant allemaal nog te doen viel, die dat bij gelegenheid ook wel zei, maar voor het overige met gespannen aandacht voor elk symptoom van bewustwording de tijd voor zich liet werken, steeds bereid tot bemoeïgung en hulp waar die van hem gevraagd werd. Zo bepaalde hij zich tot het

essentiële: de Brabantse mens, in de loop der eeuwen vervallen tot een gevoel van minderwaardigheid en onkritische serviliteit, moest tot zelfbewustzijn komen, tot het bewustzijn van zijn eigen geestelijke waarde. Niet uit reactie, maar om aanknopingspunten te vinden speurde hij naar het ogenschijnlijk weinige positieve dat uit het verleden was overgebleven. Hierin ligt de reden waarom hij zich altijd betrokken heeft gevoeld bij de schuttersgilden: niet om het folkloristische spel op zichzelf, maar om de ernst waarmee dat spel bedreven werd, om het oud relict van Bourgondische fierheid dat zich er in openbaarde.” Prof. van der Ven besloot zijn aandachtig gevolgde rede over deze vernieuwer van Brabant met te zeggen, dat Dr. de Brouwer, „voor ons het standvastig voorbeeld is geworden van de Brabantse trouw”.

Daarna onthulde prof. dr. J. de Quay in aanwezigheid van vele prominenten - en een kleine deputatie van beide Beekse schuttersgilden - het door Frans Verhaak vervaardigde monument. Moge het tevens een teken blijven ter gedachtenis aan deze grote promotor van het Brabantse gildewezen!

Redactie

Boekbespreking

Gedenkboek Gilde Geysteren

Bij gelegenheid van het Internationaal Gildefeest te Geysteren ter viering van het 500-jarig bestaan (1472-1972) van het plaatselijk St. Willibrordusgilde, werd een gedenkboek uitgegeven, dat ruimere aandacht verdient.

C. W. J. Baron de Weichs de Wenne - de actieve beschermheer van dit gilde en tevens de voorzitter van de Kring Het Land van Cuyk - schreef daarin een behartenswaardige inleiding onder de titel „Het Gilt van den Heylige Willibrordus in 't Zandt”. De directe aanleiding tot de oprichting van dit gilde verklaart deze schrijver uit de beschermende taak dit gilde kreeg, toen de kasteelheer naar het Heilig Land vertrok om aan de kruistochten deel te nemen, waardoor de plaatselijke bevolking onbeschermd achterbleef. Het instandhouden der gilden in onze tijd heeft volgens de schijver nog alle zin vanwege de blijvende beginselen, alsmede vanwege het eeuwenoude cultuurgood en het sociale karakter van het gildewezen.

Verder treft men in dit keurig verzorgde gedenkboek nog lezenswaardige bijdragen aan van andere auteurs, zowel over het schilderachtige Geysteren - tussen bomen en de Maas gelegen - als over zijn rijke historie. Interessant is ook de beschrijving der kapel van St. Wilbert in 't Zand (met put), die waarschijnlijk in 1543 gebouwd werd. Dit gedenkboek wordt door het St. Willibrordusgilde uitge-

geven, per adres: H. Jacobs, Meester Jansplein te Geysteren. En dit voor de geringe prijs van f 3,50 (excl. porto).

Als gilde-lectuur van harte aanbevolen!

Hilvarenbeek

J. A. J. Becx

Tijdschrift „De Knaap”

Evenals „De Gildetrom” is het tijdschrift „De Knaap” een driemaandelijks uitgave.

Het is een tijdschrift van de Hoge Gilderaad der Kempen en houdt als „knaap” (dat is de oude benaming voor gildeknecht!) de gildebroeders in de Kempen op de hoogte van allerlei gebeurtenissen uit het gildeleven van dit aan ons zo nauw verwante gewest.

Dit tijdschrift is echter weinig meer dan een mededelingenblad, maar toch uiterst belangrijk om de onderlinge band tussen de gildebroeders te bewaren. Bovendien staan er hoogst belangrijke afbeeldingen in. Sinds 1966 verschenen er reeds 25 nummers en de redactie is in handen van de huidige Grif-fier van genoemde Raad, namelijk van **Dr. E. van Autenboer**, Wouwerstraat 3 te Turnhout (postnummer 2300), met wie onze Redactie een vriendschappelijk contact en een nuttige uitwisseling van elkaars periodieken onderhoudt ter verruiming van onze kennis omtrent het Brabantse gildeleven ten zuiden van de (kunstmatige) Nederlandse Staatsgrens.

Over een eventueel particulier abonnement op „De Knaap” - die thans toe is aan de 7e jaargang (1972) - kan men zich wenden tot juistgenoemd adres.

Redactie

Over de Koningsketen (3)

3. DE VOGEL OF PAPEGAAI

Schutterskoning ± 1560

Zilveren kroon op de baret, de koningsvogel aan een snoer om de hals; detail uit „Dorpskermis” van Pieter Balten.

Reproductie Rijksmuseum Amsterdam

Is in vorige afleveringen gesproken over de **ketting** als **zelfstandigheid** en daarna over de ketting als draagsnoer voor het **medail-
lon**, ditmaal zal speciaal aandacht worden besteed aan de **koningsvogel**, het zo belangrijke onderdeel van wat thans onder een volledige koningsketen wordt verstaan. Deze vogel is immers geworden tot het kenmerkend **sieraad** van de „Staande” koning, het **onderscheidingsteken** van de persoon die zich koning schoot, toen het betreffende gilde de laatste maal volgens speciale reglementaire bepalingen om deze ere-titel streed.

Eerst nadat het hanteren der wapens in de meeste broederschappen of schutsgilden - waarschijnlijk noodzakelijkerwijs of aangestoken door of in navolging van de schuttersgroeperingen, die niet direct waren voortgekomen uit de oude kerkelijke broederschappen - een vastere vorm en een meer belangrijker plaats was gaan innemen, ontstond ook het verlangen om met elkaar te kampen in wedstrijdverband met het uiteindelijke doel: de eer te behalen om voor de beste schutter van het gezelschap te worden aangezien (hoewel dit volgens de meeste reglementen evengoed de meest succesvolle of de meest gelukkigste schutter kon zijn).

Met de bewustwording van de eigen prestatie en van de bijzondere plaats die men door het koning worden in het gezelschap ging

innemen, ontstond vanzelfsprekend de behoefte, dat wie zich reglementair tot koning had geschoten, zowel in eigen kring als voor buitenstaanders als zodanig herkenbaar moest zijn. Toen heeft men gezocht naar een geschikt en duidelijk onderscheidings-
teken. Wanneer men hieraan voor het eerst behoefte heeft gehad, zal moeilijk te achterhalen zijn evenmin als de eerste vorm die men als onderscheidingsteken gebruikte.

Hier ligt nog een mooi studieterrein braak.

Wat ons nu te doen staat is uit te gaan van wat velen reeds voor ons op dit terrein hebben opgemerkt, geraden en gepubliceerd en dit dan met de brutale, kritische zin van de hedendaagse onderzoeker onder de loupe nemen.

Aangenomen mag worden, dat het gedachte teken voor de schutterskoning iets anders moest zijn dan het draagteken van de broedermeester, de hopman of de kapitein, omdat dat tekens waren verbonden aan een **functie** die bekleed werd in het organisatorisch apparaat, terwijl het succesvol schieten naar de vogel op de tevoren bepaalde schietdag iemand de **titel** van koning kon opleveren voor een in de reglementen bepaalde periode. Waarom aan deze ere-titel de naam koning werd verbonden? En sinds wanneer dan? Ook dit zal weer moeilijk te achterhalen zijn. Steeds weer blijkt hoeveel interessante gegevens in de loop der eeuwen verloren zijn gegaan of hoeveel er misschien nog verborgen liggen in nog onontgonnen archieven.

Voor de koning zal men hoogstwaarschijnlijk gekeken hebben naar onderscheidingstekens die in gebruik waren bij hooggeplaatste titeldragers en mogelijk heeft dit er ook toe geleid de naam koning in te voeren. De vraag blijft dan welk van de regalia, die bij een koning behoorden, het meest geschikt zou zijn om de koning van een gilde aan te duiden. We weten dat nu nog de koning van menig gilde te kennen is aan de kroon die hij draagt; we weten ook dat er schutterskoningen zijn die een scepter in de hand dragen en getooid zijn met een statiemantel. Maar nu die vogel?

Ook de vogel aan een halsketen is een zeer oud attribuut dat we bij vorsten tegenkomen.

Hangers met in email uitgevoerde vogelvoorstellingen (Nat. Museum, Beiroet) en pectoralen in sikkelvorm met gestyleerde vogelvormen (Louvre, Parijs) werden gevonden in vorstengraven te Byblos*, daterende uit het begin van het 2de millennium voor Chr. Ook Tut-ank-Amon dreeg op de borst een gier aan een halsketen (Museum, Cario). We weten dat er in de tiende eeuw sluitgespen werden vervaardigd, waarin het adelaarsmotief werd verwerkt (Mittelrhein.Mus.Mainz). Historici hebben vastgesteld, dat sinds het begin van de zestiende eeuw de schutterskoningen getooid gingen met zilveren vogels, die aan een ketting hingen.

Een nieuwe vraag rijst dan: wat voor een vogel?

Omdat in de oudst bewaard gebleven notities steeds melding wordt gemaakt van papegaai-schieten, is het begrijpelijk dat bij het onderzoeken van de koningsvogelvormen onwillekeurig gedacht wordt aan de ons bekende papegaai, de z.g. Indische papegaai. En de vorm hiervan is dan ook enigzins af te leiden uit de oudste koningsvogels die er nog zijn. We zien daaraan de dikke, gekromde snavel, en de poten die zich klemmen om een takje (vgl. de papegaaien bij de ingangen van die-rentuinen: zit-hangvogel).

Of de koningsvogel altijd aan een snoer heeft gehangen valt ook nog niet met zekerheid te zeggen, daar soms wordt vermeld, dat de koning de papegaai draagt. „Eenen zil-veren vergulden papegaay, die de coninck draeght”, 1528 („De Potter”, Gent. 2.540). Werd de vogel wel aan een halssnoer gedragen, dan zal deze aanvankelijk gedragen zijn geworden als een **zelfstandig draagteken**.

Omdat dit draagteken mogelijk voor niet ingewijden aan duidelijkheid te wensen overliet, zal de kop van de vogel voorzien zijn ge worden van een kroontje. Dit is bij vele oude vogels duidelijk te onderscheiden. Menige vogel is ook voorzien van een bandje om de hals. Wat daar de betekenis van is?

Omdat na enige tijd zowel bij het optreden naar buiten en zeker bij de ontmoeting van meerdere gilden en gildekoningen men behoefte zal hebben gehad de koningen duidelijker te situeren werd de koningsvogel gecombineerd met het eigen broederschaps-teken. Omdat enkele zeer oude gilden mogelijk nog in het bezit waren van het eerste, oude broederschaps**medaillon**, werd dit klei-nood gecombineerd met de koningsvogel.

Zo werd het oorspronkelijke broederschaps-teken letterlijk en figuurlijk gekoppeld aan de koningsvogel en werd deze **twee-eenheid** voor menig gilde het kostbaarste en niet te vervangen belangrijkste bezit.

Eindhoven

Karel Vermeeren

* Zie afb. in Spiegel Historiae Jaarg. 7, no 6, pag. 366.

KERK EN GILDEN

De kring Het land van Cuyk heeft de lezers van De Gildetrom uit het verslag van haar vergadering van 20 januari l.l. bekend gemaakt met een vraagstuk dat voor alle gilden geldt. Het stond in deze jaargang op pagina 15 vermeld onder de Diversen: „Tot het tegendeel zal blijken werd voorlopig als algemene maatregel aangenomen, dat in de kerk alle gildebroeders de hoeden op zullen houden”.

Waardering voor de formulering van deze „algemene maatregel van bestuur” want zij laat ruimte voor de juiste opvatting van het tegendeel. Bij een Gildemis kunnen we ons spiegelen aan wat vanouds in het leger geldt wanneer een onderdeel daarvan een kerkelijke plechtigheid bijwoont, i.c. opluistert. Men kan dat o.m. zien bij een begrafenis (uitvaart) met militaire eer maar men kon het tot voor een aantal jaren eveneens beleven bij de jaarlijkse herdenking van de Stoottroepen in Leeuwen aan de Waal.

Het is dan aldus dat in de kerk slechts zij met gedekten hoofde verschijnen, die tijdens de plechtigheid een functie uitoefenen; het lijkt me volledig verantwoord als onze schutsgilden zich daaraan conformeren. Dat komt er op neer dat de vendeliers en trommel-lars, die immers het eerbewijs tijdens de consecratie brengen, de baret op houden maar dat de koning, overheid en gildebroeders hun hoofddekseel afnemen zodra zij na de intocht in het kerkgebouw hun plaatsen hebben ingenomen.

Nu ik toch over dergelijke „kerkelijke zaken” schrijf: het is goed dat men kring- en gilde-vergaderingen blijft openen en sluiten met de christelijke groet, een goed gebruik dat tot voor enige jaren al onze katholieke verenigingen handhaafden. Als er één corporatie is, die zich daaraan kan spiegelen, dan is het wel een gilde.

Dat was van oorsprong een godsdienstige broederschap en eerst later ging het zich in de wapenhandel bekwamen, niet zelden uit harde noodzaak. Waarbij ik me de mis-schien wat ondeugend klinkende opmerking m.b.t. die christelijke groet veroorloof: dat we op die manier nog eens horen „hoe Onze Lieve Heer heet”. In de kerk horen we tegenwoordig, althans in het Nederlands, enkel over de Heer praten in de preek, zelden of of nooit over Jezus Christus.

Waalre

S. H. A. M. Zoetmulder

Oud en nieuw Koningszilver

(naar aanleiding van het door de jury ge-keurde gildezilver op de Kringdag van Maas-land te Esch)

Ondanks verschillende fouten en tekortko-mingen kan worden gesteld, dat de alge-mene indruk van het op deze Kringdag aan-wezige koningszilver goed was. Het prijzen-zilver valt, zoals bekend, buiten de beoorde-ling van de jury. Toch kan de jury zich niet aan de indruk onttrekken, dat er altijd maar weer op hetzelfde aambeeldje wordt ge-slagen. Het is steeds weer de mooiste vogel of de oudste vogel, het best onderhouden zilver, het mooiste zilver. Hetzelfde geidt voor de vaandels en standaarden, doch aan-gezien ondergetekende geen deskundige is op dit gebied, blijven deze attributen verder buiten beschouwing en bepalen wij ons tot het koningszilver.

Wil men hiervoor prijzen toekennen, het zij zo, maar laat er dan eens een edele strijd ontbranden over de vraag, welk gilde kan bogen op de mooiste **schildvorm**. Een schild is immers van oorsprong een afweerwapen, dat slechts aan een ridder toekwam te worden gevoerd en, wat meer is, de tegenstander openlijk toonde wie en wat hij was, zijn naam en devies. Het koningsschild dient deze betekenis in ere te houden: de koning schenkt zijn schild aan het Gilde, met zijn naam, zijn kwaliteit en zijn devies om te worden gezien door iedereen, generatie na generatie.

In vroeger tijden onderscheidde het schild van de koning of keizer zich in pracht van die van zijn leenmannen. Het is niet toevallig, dat men van de koning van het gilde eist, dat zijn schild van edel metaal zij, van een koning mag en moet men een gift verwachten de koning waardig. Dan mag men toch ook als belangrijke eis stellen, dat het schild ook *werkelijk de schildvorm heeft*. Maar al te dikwijls werd -en wordt- dit vergeten.

Schilden in de vorm van een ster, of zoals bij de „moderne” vaak het geval is, in een of andere vrije vorm, die niets meer te maken heeft met de edele vorm van het schild.

Dikwijls moet ook worden geconstateerd, dat het schild op één of meerdere plaatsen is doorboord. En hoe! Soms is er spijker en hamer aan te pas gekomen.....

Het zal nu wel duidelijk zijn, dat het gaten aanbrengen in een schild een aantasting is van dit voorname attribuut en bovendien dikwijls de merken onzichtbaar of onleesbaar maakt, waardoor kostbare gegevens verloren gaan. Laat daarom in de toekomst een oogje (of meerdere indien nodig) op de rand van het schild maken, wanneer u als nieuwe koning een schild schenkt aan uw gilde. Gelukkig konden wij constateren dat meerderen u hierin reeds zijn voorgegaan. En is het onheil, zoals bij zovele Gilden het geval is, al geschied, probeer dan niet de een of andere -overigens goedwillende- horlogemaker het gaatje te laten dichtmaken, maar laat dan vakkundig, dus bij een goede zilversmid, het schild op de zwakke plekken rond de gaatjes versterken. Dat is eerlijke en goede restauratie. Dat geldt vanzelfsprekend ook voor andere gebreken aan de schilden, zoals breuken, omgebogen hoeken, kreukels en gaat u zelf maar verder. Natuurlijk geldt het onderhoud ook voor de papegaai (beschadigde kroon, poten, snavel enz) maar nogmaals, schakel een goede **vakman** voor de **restauratie** in, anders is de remedie erger dan de kwaal.

Koning van morgen, geef uw gilde een mooi schild, dat wil zeggen de echte schildvorm, niet te groot, met beknopte personalia en datumvermelding. Als het u zinvol voorkomt, een uitbeelding van het ambacht of de functie, die u uitoefent, mits deze voor uitbeelding vatbaar is.

Trots vermelden de prachtige koningsschilden nog de naam en kwaliteit van degenen, die zich honderden jaren geleden koning mochten noemen. Soms zo'n vierhonderd jaar oud zijn hun schilden nog niet verouderd en ze zullen nooit verouderen.

Een zinvol onderwerp voor een prijs: het mooiste laatstgedateerde koningsschild.

Nog een enkele opmerking over de **rangschikking** van de schilden op het vest:

Bevestig het schild door middel van (kleine) musketonhaken, zowel aan de boven- als onderkant. Daardoor voorkomt u het zwaaien van het schild en dus beschadiging van andere schilden. Laat de rangschikking zo mogelijk chronologisch zijn, wanneer dit tenminste de kunstzinnigheid van de samenstelling geen geweld aandoet.

Tot slot enkele aanbevelingen:

Poets het zilver met een geprepareerde doek. Houdt het prijenzilver gescheiden van het koningszilver. Er zijn nog altijd gilden, die dit niet hebben doorgevoerd. .

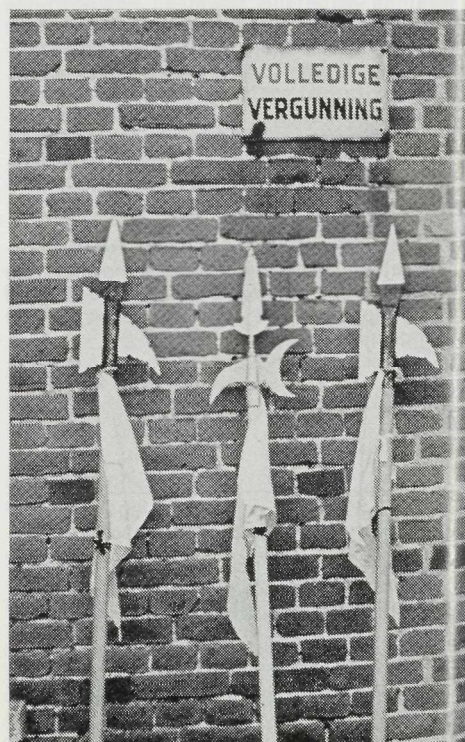
Maak foto's van de koningsschilden: één voor Uw eigen archief, één voor het grote gilde-archief van de Federatie.

Verzeker uw kostbaar zilver tegen verlies, diefstal, brand enz. kortom all-risks.

Wanneer het gilde u haar zilverschatten ter bewaring heeft toevertrouwd, doe dat dan goed, dat wil zeggen op dezelfde wijze als..... de pastoor z'n kazuifel verzorgt.

's-Hertogenbosch

L. G. W. Roosen

Zonder onderschrift!

(ingezonden door S. M. de Graaf te Eindhoven)

NASCHRIFT VAN DE REDACTIE:

Binnen(!) leest en verspreidt men DE GILDE Trom!

Federatie Nieuws

Internationaal Gildefeest te Geysteren

Op zondag 25 juni j.l. werd ter gelegenheid van het 500-jarig bestaan van het St. Willibrordusgilde te Geysteren - juist over de oostelijke grens van Noord-Brabant temidden van lommerrijke bossen nabij de Maas gelegen - een internationaal gildefeest gevierd, dat een waarlijk grootse indruk heeft nagelaten. Uiteraard kwamen daar overwegend gilden uit Het Land van Cuyk tesamen, maar ook verschillende andere Kringen van onze Federatie waren er vertegenwoordigd en zelfs uit België en Duitsland waren gilden naar Geysteren gekomen.

Volgens gildetraditie begon deze dag met een Eucharistieviering, die op een bosrijke plek nabij de oude (in 1641 gerestaureerde) St. Willibrorduskapel door pastoor Mgr. P. J. A. Moors, oud-bisschop van Roermond, werd opgedragen en waaraan jachthoornmuziek een sfeervolle klank gaf. De pastoor-bisschop noemde dit feest een uiting van levensvreugde en spoorde de gildebroeders aan om te blijven leven vanuit het geloof.

Na deze Gildemis - waar de jubilerende gildebroeders in hun historische kledij en met hun prachtige gildeattributen rond het altaar stonden opgesteld - prees de gouverneur (commissaris der Koningin) der provincie Limburg de schuttersgilden, die oorspronkelijk een beschermende taak vervulden, maar thans hun dienstbaarheid in de samenleving toonden; vervolgens deed hij de verleugende mededeling, dat door H.M. de Koningin aan het vijf eeuwen oude gilde het predicaat „koninklijk” was verleend!

De receptie, die door het gemeentebestuur van Meerlo-Wanssum onder aanbieding van de erewijn werd gehouden op de binnenplaats van „De Grote Spiekert” (de vroegere tiendschuur) verliep al even stijlvol en in

een gildebroederlijke sfeer; dit alles speelde zich af op het gastvrije domein van Dhr. C. W. J. Baron de Weichs de Wenne, de beschermheer en tevens de Kringvoorzitter van Het Land van Cuyk.

Het in de loop van de namiddag afgewerkte programma - de optocht, de massale opmars met vendelgroet en de korte (!) toespraken vanaf de ere-tribune - bood alles tesamen een fantastisch schouwspel voor de talrijke en van alle kanten toegestroomde belangstellenden. De gezamenlijke vendeliers van de St. Jansgilden uit Soerendonk en Leender-Strijp voerden nog een indrukwekkend „vendelgebed” uit, waarin het gevecht van St. Joris met de draak ofwel de strijd van goed tegen kwaad voortreffelijk werd uitgebeeld. Dit gildefeest was een kleurrijke en overtuigende getuigenis van de geest der gildebroederschap. Voor jong en oud bood het rijk geschakeerde programma met velerlei attracties een bonte mengeling van feestelijkheden.

Het was voor ondergetekende (als „niet-Cuyklandse” waarnemer voor „De Gildetrom”) nochtans een vreemde gewaarwording dat er hoegenaamd geen St. Joris- en St. Sebastiaangilden present waren en dat er uitsluitend met het geweer geschoten werd, ofschoon juist de gilden van St. Joris en St. Sebastiaan met hun respectievelijke oude schietwapens - de kruisboog en de handboog - van oorsprong als de meest karakteristieke Brabantse schuttersgilden gelden.

Niettemin alle lof voor de organisatoren van dit uitmuntende en zonovergoten gildefeest, dat aan de hand van een fraai en - in drieën gevouwen - overzichtelijk programmablad door iedereen goed te volgen was. Het kleine Geysteren gaf een groot feest!

J.B.

Nieuws uit Het Kwartier van Oirschot

Kringdag te Vessem

Op zondag 18 juni werd de jaarlijkse Kringdag van Het Kwartier van Oirschot gehouden, die dit jaar georganiseerd werd door **Gilde St. Lambertus** te Vessem, daarbij gesteund door de medewerking van velen uit de Vessemse gemeenschap.

Tijdens de prachtige Gildemis in de St. Lambertuskerk hield pastoor P. van Tuyl (met

assistentie) een opwekkende toespraak tot de *Gildebroeders*.

De ontvangst door het Gemeentebestuur van Vessem c.a. werd gehouden in de ruime zaal van „De Gouden Leeuw”, waar waarnemend burgemeester Mr. F. J. M. Houben de genodigden toesprak en waarbij ook oud-burgemeester Smulders tegenwoordig was.

Des namiddags bereikten de (33) deelnemende Gilden - na een lange en langdurige

optocht - het feestterrein aan de Kuilenhurk, waar de massale opmars en vendelgroet plaats vond en waar vanaf de eretribune de gebruikelijke toespraken volgden.

Vervolgens werden de wedstrijden afgewerkt, hoewel daar soms wel het een en ander haperte. De tentoonstelling voor koningszilver, vaandels en standaards was nabij het Kuilen (!) hurk-terrein ondergebracht in een schaars verlichte stal met schuur, waardoor het werk bemoeilijkt werd van de betreffende jury's, die in het algemeen zelf toch al niet uitmuntten in deskundigheid, evenmin als trouwens de jury ter beoordeling van de optocht. Het programmaboekje - waar middenin de gedrukte (!) advertentiepagina's opvielen, maar waar de eigenlijke inhoud slechts een bescheiden plaats kreeg op gestencilde (!) bladzijden - had fraaier verzorgd kunnen zijn als visitekaartje van een Kringdag, die elk jaar toch de vooruitgang van het gildeleven in onze Kring moet demonstreren.

Ondanks deze tekortkomingen alle waardering voor de vele inspanningen, die het organiserend Gilde zich getroost had om dit Gildefeest te doen slagen.

UITSLAGEN

(ingekort wegens beperkte plaatsruimte)

Optocht

Schoonste geheel in de optocht

(gecostumeerd) St. Willibrordus Wintelre ;
(ongecostumeerd) 1. St. Sebastiaan Hilvarenbeek, 2. St. Willibrordus Alphen, 3. St. Joris Hoogeloon.

Ordelijkste geheel in de optocht

St. Willibrordus Alphen.

Schoonst uitgebeelde patroonheilige

St. Sebastiaan en Barbara Moergestel.

Schoonste nar

St. Joris Hilvarenbeek.

Beste standaardrijder in de optocht

St. Joris Moergestel.

Tentoonstelling

Best onderhouden koningszilver

1. St. Joris Hilvarenbeek, 2. St. Dionysius Tilburg, 3. St. Barbara Oirschot.

Best onderhouden gildevaandel vóór 1945

St. Dionysius Tilburg.

Monieete gildevaandel na 1945

St. Sebastiaan Tilburg.

Best onderhouden gildestandaard

St. Willibrordus Alphen.

Wedstrijden

Standaardrijden op het tournooiveld

1. St. Willibrordus Alphen, 2. St. Sebastiaan Westelbeers, 3. St. Joris Moergestel.

Vendelen

vaandelklasse : A. Smetsers O.L.Vr. Broederschap Oirschot.

klasse A : 1. H. v. Rooy St. Joris Hoogeloon, 2. (na loting) J. Plasmans St. Sebastiaan Diessen.

klasse B : 1. A. Plasmans St. Sebastiaan Diessen, 2. F. Verhoeven St. Willibrordus Alphen.

klasse C : 1. A. Sesink St. Monulphus en Gondulphus Kneysel en S. P. Jacobs idem (verder nog een aantal tweede en derde prijzen)

groepsvendelen : 1. St. Willibrordus Alphen, 2. (na loting) St. Sebastiaan Diessen, 3. St. Sebastiaan Hoogeloon.

Trommen

groepstrommen op gildetrom : 1. St. Sebastiaan Hoogeloon, 2. St. Willibrordus Alphen.

groepstrommen op muziektrom : 1. St. Sebastiaan Hoogeloon, 2. H. Sacrament Hulsel.

Bazuinblazen

H. Jansen St. Willibrordus Casteren.

Schietsen

Koningskruisen

Kruisboog op wip : J. van Hak St. Sebastiaan, Westelbeers.

Kruisboog op doel : (verschoten op 7 sept.) H. van Lieshout St. Joris Tilburg.

Handboog op wip : A. van Tilborg St. Willibrordus Alphen.

Handboog op doel : M. Smolders St. Sebastiaan en Barbara Moergestel.

Geweër : S. Santegoets St. Mauritius Goirle.

(de prijzen wegens Korps, Viertallen en Kampioen worden niet vermeld)

ROND DEN ORSKOTSE TOREN

Misschien (maar men moet oppassen voor eigenwaan!) is het voor de lezers onplezierig, dat het artikel „Schutsbomen” nu niet vervolgd wordt. Ik dacht er redenen voor te hebben; leest zelf en oordeelt of het gegrond is. Weest overigens ervan overtuigd, dat van uitstel echt geen afstel komt.

O. Lieve Vrouwe Broederschap

Het koningschietsen, en speciaal de bijbehorende plechtigheden en ceremoniën, op de Hoge Lieve Vrouwe Zondag hebben fijne indrukken achtergelaten. Het doet een gildeman goed te ervaren dat in deze tijd de pastoor zo overduidelijk en spontaan meewerkt aan het gildegebeuren. Dat is geen frase. Voor de eerste maal bij het koningschietsen trok het gilde in vol ornaat (en dat is bij O. L. Vr. Broederschap écht vol) in de majestueuse St. Pieter ter opluistering van de Eredienst daarbij gebruikmakend van hun privilege. Een hartverheffend, indrukwekkend gezicht. Hoofdman, Gij hebt er grote eer bij ingelegd. Ga zo door.

Met pastoor Jilesen waren, natuurlijk zou ik zeggen, Burgemeester en mevrouw Cappetti aanwezig bij het erebetoon op de Markt.

Zou de koning eindelijk niet eens vernoemd mogen worden? Daarom is het begonnen: de inleiding door de plechtige eucharistieviering, de vendelhulde, de grote belangstelling dat alles was het voorspel tot het koningschap van Christ van Kempen. Christ alhoewel niet groot van stuk, zal waarlijk tot een grote koning uitgroeien, dat is mijn overtuiging. Hartelijk gelukgewenst Christ en middels uw hoofdman felicitaties voor de gehele Broederschap.

Gilde St. Sebastiaan

Deze gilde, die met kermis-dinsdag zal koningschietsen, blijkt ook een machtige schut-ter te bezitten. Het is koning Kees van Rijen, die evenals in 1971, met het maximaal aantal punten kampioen van Oirschot werd. Hij was niet te genaken. In deze vorm zal hij zijn koningschap zeker weten velengen.

Gilde Sancta Barbara

In de theetuin werd de derde ronde van de verschietsingen van 1972 om het Gemeentelijk Wisselschild gehouden op 5 augustus. Na deze ronde leiden O. L. Vrouwe Broederschap en St. Sebastiaan tezamen met 55 punten. De gildetuin van Barbara leent zich uitstekend voor schutterstournooien en over de organisatie behoeft men niet in te zitten: een voortreffelijk treffen in een prachtige omgeving.

Gilde St. Joris

Flinke artikelen kondigden het aan in de Oirschotse weekbladen (ja, niet mis: weekbladen!) en spoedig hierop volgden uitwerpende gildebroeders gewapend met loterijbriefjes: hierdoor trad voor het eerst naar buiten de uniformen-actie van het Oirschotse Gilde St. Joris. Ja, St. Joris uit Straten, heeft besloten zich volledig te gaan costumeren. Voorwaar een verstrekkend besluit, niet alleen finantieel, maar vooral in wezenlijke zin. Een complete uniformering raakt namelijk het wezenlijke, het werkelijke van een gilde. Iedereen is zeer benieuwd hoe de costuums er zullen uitzien en hoe deze zullen staan. Oirschot zal, dat is zeker, méér opgefleurd worden als de gilde uittrekt. Wat vooral tot mij spreekt is het vormen van een vaste dansgroep; het staat buiten kijf, dat zoiets een grote verrijking zal zijn voor St. Joris, ja zelfs voor Oirschot. De andere kant van deze uniformen-medaille is m.i. evenwel een verdunning en daardoor een verarming van de rijen der zgn. boerengilden. Tussenhaakjes: men begripte mij niet verkeerd; het begrip „boeren” zie ik als iets degelijks, stevigs, als recht-door-zee, zoals ook woorden als „boerenkost”, „boerenperd”, „boerenbruiloft” dit uitdrukken; in deze geest en zin moet men mijn „boerengilden” vertolken. Ik ben ervan overtuigd, dat de opgezette actie zal slagen, dat op gildesfeest, én in Oirschots straten en Straten méér kleur en fleur zal schitteren.

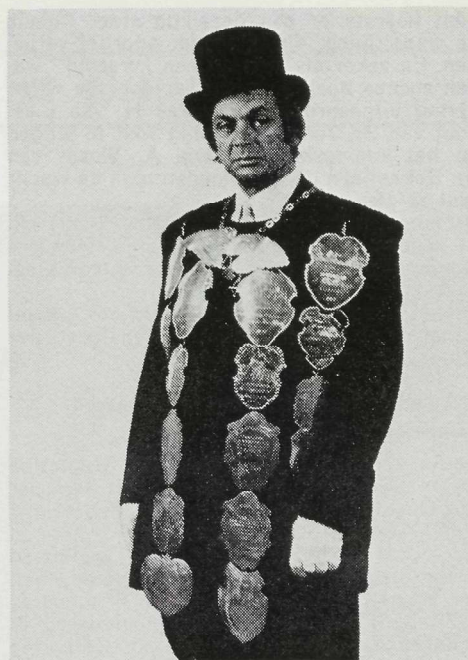
Oirschot

Th. A. v. d. Loo

St. Sebastiaan Hoogeloon

Nieuwe koning Chris Tielemans

Op maandag 26 juni kwamen de gildebroeders van St. Sebastiaan traditiegetrouw wederom samen onder de schutsboom in het Hoogeloonse Koebos voor het koningschieten. Na twee jaar moest koning Antoon Lemmens junior zijn titel weer verdedigen. Het duurde ditmaal uitzonderlijk lang voordat de nieuwe koning bekend werd. Zelfs na 250 flobert-patronen te hebben getrotseerd wist de vogel nog steeds niet van wijken. Gildehoofdman Piet van de Pas zag toen geen andere oplossing als het inschakelen van een jachtgeweer. Maar de vogel liet ook nu niet met zich spotten en eerst bij het 36ste schot met het jachtgeweer wist **Chris Tielemans** de koningstitel voor twee jaar te bemachtigen. Na een vendel hulde bij pastoor Bertens trokken de gildebroeders naar hun

gildekamer en werd dit gildefeest nog voortgezet ten huize van de nieuwe koning. Onze oprechte gelukwensen!

St. Sebastiaan en Barbara, Moergestel Nieuwe koning Geert Sikkema

Op kermis-maandag 3 juli was het koningschieten bij St. Sebastiaan en Barbara een hoogtijdag in het Gildeleven. Deze dag was ingezet met een Gildemis, waarna vanuit het gildehuis door het koningschietend gilde - begeleid door de beide andere Moergestelse gilden St. Catharina en St. Joris - achtereenvolgens naar de pastorie en het gemeentehuis werd getrokken om de pastoor en de burgemeester „uit te halen” en mede te nemen naar de schutsboom op 't Stokske. Deze boom werd in stromende regen „gevreugd” door de pastoor en de burgemeester, waarna de strijd om de koningstitel begon. Koning M. Smolders weerde zich geducht, maar moest toch op het nippertje zijn koningschap afstaan aan gildebroeder Geert Sikkema, waarna de traditionele ceremoniën in een opperbeste sfeer (het weer was intussen zelfs opgeklaard) zich voltrokken en hulde gebracht werd aan de nieuwe koning.

Verbroederingsdag Tilburgse gilden

Op zondag 11 juni is door de drie Tilburgse gilden van St. Joris, St. Sebastiaan en St. Dionysius weer een „verbroederingsdag” gehouden op het terrein van St. Dionysius achter café Financiën aan de Rielseweg. Op deze jaarlijkse verbroederingsdag bestrijden de leden van de drie gilden elkaar op elkaars wapen, zodat men afwisselend schiet met handboog, kruisboog of het geweer. Daardoor komt de puntenverdeling beter tot zijn recht.

Zoals het op een waar verbroederingsfeest

past heerste er een gezellige sfeer tijdens de wedstrijden, die bijzonder sportief verliepen. En zeker als men op een „vreemd” wapen succes boekte werd daarvoor alle waardering uitgesproken. Het was H. van Lieshout van St. Joris die beslag wist te leggen op het koningskruis, terwijl A. Visser van St. Sebastiaan de kampioenstitel in de wacht wist te slepen.

De eerste prijs was voor W. v. d. Elzen van St. Sebastiaan, de tweede voor J. Donders van Dionysius en de derde voor H. van Lieshout.

De prijsuitreiking stond uiteraard ook geheel in het teken van dit verbroederingsfeest, dat in gepaste sfeer werd beklonken.

St. Catharina en St. Barbara, Haaren Kampioen van Haaren

De drie gilden van Haaren, St. Catharina en St. Barbara (uit de Kring „Het Kwartier van Oirschot”), St. Joris en St. Sebastiaan (beide uit de Kring „Maasland”) hebben een onderlinge schietwedstrijd gehouden (over drie series) om het kampioenschap van Haaren. Dat vond plaats op 6 augustus 1972 bij Café Michels. Kampioen werd **J. Schellekens**, gildebrouder van St. Catharina en St. Barbara. Hij kreeg een mooie **wisselbeker** + een vaantje aangeboden door de drie kasteleins van de respectievelijke gildehuizen.

H. van Boxtel, secretaris
Naschrift van de redactie: Een gelijkluidend bericht werd opgenomen in de vorige jaargang (1971), p. 50 en nogmaals verwijzen wij naar het aldaar door ons gegeven naschrift, met name of een zilveren (wissel)schild niet meer in overeenstemming zou zijn met de echte gildestijl!

IN MEMORIAM †

Hiermede gedenken wij de overleden gildebrouders uit onze Kring, van wie een overlijdensbericht werd ingezonden.

Dat zij mogen rusten in de Vrede van Christus.

St. Lambertus
Vessem

**Piet
Schoenmakers**

† 28 januari 1972

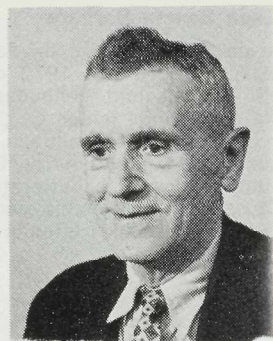

Een actief gildebrouder, die plotseling overleed, slechts 45 jaar oud. P.L.

St. Mauritius
Goirle

Adrianus van Rooy

† 24 februari 1972

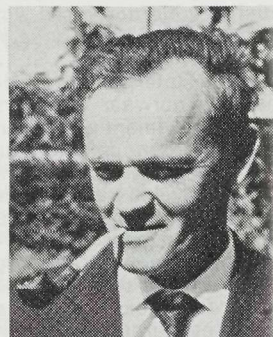

Heroprichter en oud-koning van het gilde, een eenvoudig maar voorbeeldig gildebrouder. A.v.B.

St. Willibrordus
Casteren

**Willibrordus
Castelijns**

† 9 mei 1972

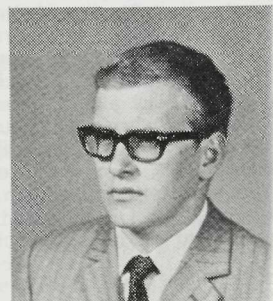

Een goed gildebrouder, plotseling overleden tijdens zijn werk. W.L.

St. Willibrordus
Casteren

Karel Teurlings

† 27 mei 1972

Een beminde gildebrouder, die slechts 23 jaar oud door het hemelvuur werd getroffen. W.L.

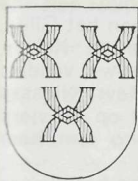
St. Joris
Hilvarenbeek

Theo Swaanen

† 15 mei 1972

Een trouwe gildebrouder, die op 76-jarige leeftijd overleed. Ondanks zijn handicap was hij steeds met een goed humeur aanwezig. G.B.

Nieuws uit Deelland

Huwelijk in het Gilde St. Catharina te Helmond

Dinsdag 9 mei trad in het huwelijk **Max Niesen**, zoon van de Oude Deken van het gilde St. Catharina met **Gidy van de Crommenacker**.

Het huwelijk werd gesloten in de historische kapel van Binderen, die voor deze gelegenheid te klein bleek te zijn. Terwijl de familie plaats nam in de kapel stelde het gilde zich buiten op en begeleidde het bruidspaar onder tromgeroffel naar de kapel; kinderen uit Gydies klas zongen enkele liederen en ook wer-

den er enkele gospels gezongen met gitaar-begeleiding.

Koning K. Duymelings en Kapitein E. Luyben traden als getuigen van het gilde naar voren toen kapelaan Paanakker het huwelijk inzegende.

's-Avonds werd op de boerderij, waar het bruidspaar zich in Deurne vestigde, de vendelgroet gebracht. De Jonge Deken Jan de Hair sprak namens het gilde zijn felicitaties uit en Maarten Niessen, broer van de bruidegom, bracht de vendelgroet.

Het Jubilerende gilde schoot om een nieuwe koning.

Staat wel ieder jaar het Koningschieten van de Gemertse Gilden, op de Koks, in een grote belangstelling, dit jaar was er wel een zeer speciale belangstelling om het Koningschap. Het St. Antonius en St. Sebastiaan-gilde, dat dit jaar zijn 700 jarig bestaan viert, met een Landjuweel en daarbij geholpen wordt door het St. Jorisgilde en een zeer actief werkcomité, zag met belangstelling uit naar de nieuwe Koning. 's-Morgens woonden beide Gilden, de „gruun en de rooi” zoals ze het best bekend staan, de H. Mis bij in de oude Parochiekerk, waarna beide Gilden naar hun Gildehuis trokken. Het St. Antoniusgilde bracht dan een bezoek aan zijn kapelleke op den Deel, waar iedere Gildebrouder zijn kaarsje offerde en het St. Antoniuslied zongen.

Ten huize van de Familie Michels stond de koffie met koeken klaar, want de vrouw des huizes Truus zorgt niet alleen ervoor dat de

kapel steeds in orde is en St. Teunis zijn bloempje krijgt, zij is ook de gulle gastvrouw voor alle gildebrouwers die eens aanlopen in hun kapelleke. Terwijl de jeugd op de Gemertse kermis zich mede vermaakten, waren de ouderen op de Koks om ofwel te schieten op de vogel om het Koningschap, of op de Puist welke verzorgd werd door het St. Jorisgilde, om een der drie uitgeloopte „gloosies” Burgemeester de Wit, Deken van Oort en Kringvoorzitter Niessen schoten, nadat het Koningspaar Ad Kruijssen en zijn vrouw, Mevr. Corry Kruijssen-van de Maden, het zilver hadden afgelegd, om de boom vrij te maken.

Ieder was gebrand op het koningschap, vooral de Oud Koning, zijn kansen lagen goed, maar het was **Adriaan van Zeeland** die bij het 138e schot, de vogel deed duikelen. De beide besturen trokken zich terug in beraad, hij werd als koning aanvaard en koos zich Mevr. v. d. Kruijssen als Koningin, zodat zij zich

het Koninginneschap niet zag ontgaan. Ouderling oud Koning L. Huybers leidde de installatie en de Kringvoorzitter feliciteerde het Gilde met hun Koningspaar en herinnerde het Gilde er aan dat een 80 jaar geleden, maar een man interesse had in het Koningsschieten, want in de krant had hij gelezen dat de Veldwachter 4 Gildebroeders van het St. Jorisgilde een proces had gegeven, omdat zij met geweren over de weg gelopen hadden, gelukkig werden zij vrij gesproken, een fotocopie werd aan het St. Jorisgilde van dit gebeuren aangeboden. Koning Ad

Kruijssen bood een pracht schild aan, de Koningin gaf 5 nieuwe vendels aan het Gilde, als hostess van het Gildehuis de Keizer, vond zij dat het Gilde met nieuwe vendels het Landjuweel moet ingaan. Mevr. Niessen schonk een schild en spelde het op de sjerp van de Koningin als herinnering aan haar Koninginnetijd.

Aan het Gildehuis de Keizer werd het nieuwe Koningspaar de vendelgroet gebracht en was er voor de beide schutten een prima verzorgde maaltijd met een gezellig samenzijn.

Cees Grootjen, de nieuwe koning van het St. Catharinagilde, Helmond

Zondagmorgen 4 juni trok het gilde om kwart over elf op naar de St. Lambertuskerk, waar de Pastores van Mensvoort en Paanakker een plechtige H. Mis opdroegen voor de levende en overleden gildebroeders.

Om twee uur stonden de gildebroeders opgesteld bij de boerderij van W. Raymakers op de Kruisschot om, na een welverzorgde koffietafel, de Burgemeester en Ere-koning Mr. Geukers welkom te heten. Na een korte inleiding door de Oude Deken Alphons Niessen loste de burgemeester het eerste schot om „de boom te vrijen”, vrij te schieten van kwade invloeden, daarna volgden Oud-koning K. Duymelings en Staande Deken Cees Grootjen. De spanning steeg met elk schot, toen de vogel steeds meer aanstalten maakte, om van zijn hoge zitplaats te duikelen. De 84-jarige Cees, die op een bijna 60-jarige praktijk kan bogen, wist bij elk schot raak te schieten, en bij het 114e schot was het de hoogbejaarde schutter, die alle jongere gildebroeders het nakijken gaf. Het bestuur trok zich terug om te beraden, of Staande Deken Cees het Ere-Koningschap of het Koningschap verworven had. De beslissing van het bestuur, die door de Oude Deken werd medegedeeld, was dat Cees Grootjen ko-

ning geworden was van het Gilde St. Catharina, en dus bleef Burg. Geukers Ere-koning.

Snel werd mej. Banko, het pleegkind van onze Cees, opgehaald om als koningin haar oom Cees in zijn nieuwe functie bij te staan. Inmiddels werd door jong en oud ingeschreven om mee te schieten om het koningskruis dat jaarlijks door het gilde ter beschikking wordt gesteld. Het was na het 84e schot de zoon van de Oude Deken Fons Niessen Jr., die dit ere-teken door zijn vader kreeg opgespeld.

Bij de installatie van de nieuwe Koning Cees deed de Oude Deken nog een beroep op de oudere en jongere belangstellenden om het gilde te komen versterken door lid te worden van het vijf eeuwen oude St. Catharina-gilde.

De sekretaris Eef Luyben ziet met belangstelling eventuele opgaven tegemoet, zodat het gilde spoedig nieuwe gildebroeders kan baloteren. Op de boerderij genoten de gildebroeders daarna nog van het Hollands banket, de nieuwe haring, aangeboden door gildebroeder Sjef van Lierop.

Voor het gildehuis Restaurant De Brug werd tenslotte aan de nieuwe koning de vendelgroet gebracht.

Bij het feestende gilde in Gemert ook een huwelijksfeest

Dit jaar is het St. Antoniusgilde Gemert met recht en reden een feestend gilde. U hebt reeds het verslag van het koningschieten gelezen, de plannen voor het Landjuweel te Gemert zijn U reeds bekend, maar ook een bruiloftsfeest stond op het programma.

Vrijdag 28 juli trad het gilde aan om het bruidspaar **Th. v. d. Elsen**, vendelier van het gilde, en **Mieke van Hout**, te begeleiden naar raadhuis en kerk. Ook de ruitervereniging St. Hubertus was aanwezig en ging de open landouwer vooraf.

De standaardruiter maakte werkelijk de weg vrij, want voor het vurige paard sloeg iedereen snel achteruit. Zowel op het gemeentehuis als in de kerk fungeerde het koningspaar A. van Zeeland en Mevr. Kruisen en kapitein J. v. d. Berg als getuigen voor het gilde. Het huwelijk werd ingezegend door kapelaan v. d. Spijk en de wisselende gezangen werden gezongen door het dameskoor.

Het Gemerts kasteel, dat het middelpunt vormt voor het landjuweel, was ook nu het middelpunt voor de foto van ruiterstoet en gilde rond het jeugdige bruidspaar. (zie voorplaat).

De voorzitter van het gilde bood bij de vendelgroot een zilveren vaasje aan, hoe kan het ook anders, met een graving van het wapen van Gemert en het embleem van het Landjuweel.

's Avonds waren de gildebroeders met hun dames de gasten van het bruidspaar in de gezellige feestzaal.

ST. CATHARINA MIERLO

In memoriam Willem Verbruggen

Op 5 aug. j.l. werd deze plotseling overleden gildebroeder begraven, na bijna 50 jaar lang een grote steun voor zijn gilde geweest te zijn, waarvan vele jaren als regerend deken.

De foto toont hem in een karakteristieke houding bij het verpachten van gilde-attributen.

Nieuws uit Maasland

Kringdag te Esch

Op zondag 11 juni werd de Kringdag van Maasland gehouden, die georganiseerd was door het **St. Willibrord-Gilde** te Esch. De opkomst was bijzonder groot, vooral in de Gildemis. De ontvangst daarna door het Gemeentebestuur in de gymzaal was werkelijk grandioos. De burgemeester had het genoegen om aan het organiserende gilde een herinneringsschild te overhandigen aan de oudste gildebroeder dhr. Jansen en als klap op de vuurpijl werd aan het St. Willibrord-Gilde een zilveren **papegaai** aangeboden, die tot op heden ontbrak aan het koningszilver!

Deze gildedag is bijzonder geslaagd te noemen blijkens de vele loftuigen.

UITSLAGEN :

Optocht

Best gecost. gilde : O.L. Vrouwe Schuts Elshout.
Best ged. gecost. gilde : St. Barbara, Dinther.
Best ongecost. gilde : St. Ambrosius Loon op Zand.
Mooiste geheel : St. Sebastiaan, Oisterwijk.
Grootste aantal gildebroeders : St. Hubertus Drunen.
Oudste deelnemer : St. Antonius Vorstenbosch.
Verst komend gilde : St. Blasius Heusden.

Koningszilver

Mooiste koningszilver : St. Antonius Abt Nuland.
Best onderhouden koningszilver : St. Hubertus Drunen.
Mooiste papegaai : St. Catharina Vught.

Vaandels en standaards

Mooiste gildevaan voor 1940 : St. Ambrosius Loon op Zand.
Mooiste gildevaan na 1940 : St. Barbara en St. Sebastiaan Vught.
Mooiste standaard voor 1940 : St. Antonius en St. Sebastiaan Haaren.
Mooiste standaard na 1940 : St. Joris, Udenhout.

Vendelen

Groepsvendelen :

4-5 personen : 1. St. Sebastiaan Oisterwijk ; 2. St. Willibrordus Heeswijk.

6-8 personen : St. Hubertus Berkel.

Vaandelklasse : C. Knevel, Oisterwijk.

Jeugdklasse : 1. A. Beks, Vught ; 2. L. de Leeuw Drunen.

Klasse A : 1. H. v. d. Vreede Vught ; 2. L. v. Berkel Vught.

Klasse B : 1. M. Beks, Vught 2 L. v. Oorschot, Gemonde ; 3 P. Clement, Nuland.

Klasse C : 1. R. Boselie, Rosmalen ; 2. G. Somers, Vorstenbosch ; 3. C. Zwanenberg, St. Michielsgestel ; 4. H. Klomp, Gemonde.

Trommen :

Gildetrom :

Klasse A : 1. H. van Ras Udenhout ; 2. Laros Vught.

Klasse B : 1. H. van Dielen, Vught ; 2. J. van Eerd, Dinther.

Muziektrrom :

Klasse A : 1. J. van Grunsven Vorstenbosch ; 2 P. van Lith, Berlicum.

Klasse B : A. Heesakkers, Heeswijk.

Jeugdtrommen : 1. M. J. Brok, Drunen en J. H. M. van Zoggel Berlicum ; 2. A. v. d. Wijgert Heeswijk ; 3. M. J. v. d. Dussen Vorstenbosch.

Trombegeleiding vendelen : 1. St. Sebastiaan Oisterwijk ; 2. St. Willibrordus Heeswijk.

Standaardrijden

Beste standaardrijder in de optocht : St. Barbara Dinther.

Beste standaardrijder op het tournooiveld : 1. St. Barbara Dinther ; 2. St. Antonius en St. Sebastiaan Udenhout.

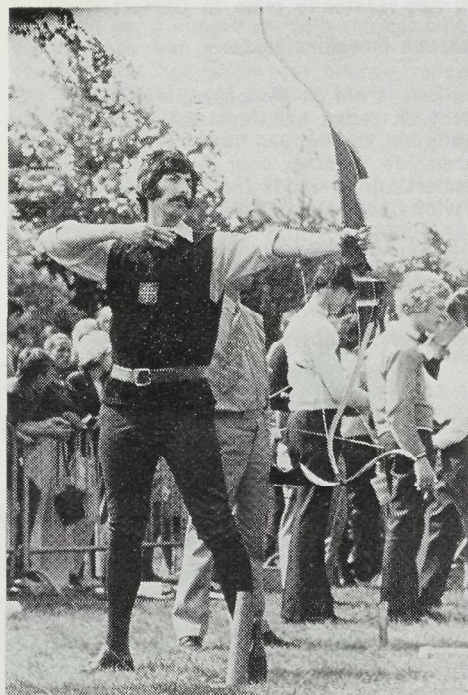
SCHIETEN

Koningkruisen

Kruisboog : B. Kleiweg Baardwijk.

Handboog op wip : A. Schilders, Oisterwijk.

Geweer : Jos Geerts, Gemonde.

Schuttersfeest in Den Haag

Het **Haagse St. Sebastiaan-gilde** heeft op 15 en 16 juli een schuttersfeest gehouden voor de handboog op blazoën. Zondags waren de Brabantse gilden te gast om te schieten voor de beste „rozenschutter”. Het waren deputaties uit de Kempen, die met de Haagse schutters om het zilver schoten. Deze dag was ingezet met een oecumenische dienst, welke geleid werd door Pater Lankvelt en Ds. Van Heerden in de Nieuwe Badkapel, waar gesproken werd over de Koninklijke Boogschutter, die zijn pijlen naar de harten der mensen schiet (Openb. Joh. VI, 2). Na de koffietafel volgde een optocht vanaf het Scheveningse strand naar het Westerbroekpark, waar een vendelgroet werd gebracht. Het zilveren schild, ter beschikking gesteld door Den Haag, werd door wethouder Vink uitgereikt aan St. Sebastiaan-Westelbeers. De deelnemende gilden ontvingen een herinneringsschild. Deze ontmoeting **Noord-Zuid** was een echt verbroederingsfeest !

St. Antonius en
en St. Sebastiaan
Udenhout

In memoriam

Jos van der Ven

† 28 juni 1972

Een bekwaam gildebroeder, die plotseling overleed, slechts 49 jaar oud.
Hij ruste in vrede.

Nieuws uit Kempenland

Alvorens de grote hoeveelheid sprokkels te presenteren, even in het kort een compliment aan het adres van het **St. Martinus-gilde van Luijksgestel**, dat zondag op 28 mei

op zo'n voortreffelijke wijze de **Kringdag van Kempenland** verzorgde. Begunstigd door goed weer, gesteund door de kerkelijke en wereldlijke overheden, bijgestaan door vele

gildebreeders en burgers, bewonderd door zeer vele buitenstaanders is het een prachtig feest geworden. Jammer, dat geen verslag werd ontvangen, zodat we slechts met deze weinige regels uitdrukking kunnen geven van ons respect voor het gepresteerde.

KRONIEK

De afgelopen maanden heeft het in Kempenland gegondsd van tromgeroffel, de vendels hebben geklapperd, schoten hebben geknald en de pijlen door de lucht gezoefd; het uiterlijk van enkele gilden werd geheel of gedeeltelijk verfraaid of vernieuwd en het attributenbezit van sommige gilden werd verrijkt; een enkel bijna slapend gilde kon weer fier naar buiten optreden. Vanzelfsprekend waren al deze zaken evenzovele motieven om het glas te heffen.

Vanwege de vele copij (gelukkig!) moesten ingezonden verslagen worden ingekort (jammer!) De vele gegevens moesten nu verwerkt worden in een soort bloemlezing in telegramstijl, terwijl dit alles weer de oorzaak was, dat er te weinig plaats over bleef voor „plaatjes”.

Zondag 4 mei vierde pastoor J. Gerrits van de St. Catharinaparochie uit Eindhoven zijn zilveren priesterfeest. Traditiegetrouw zetten de beide oude „bin-nenstadsgilden” luister bij want het **St. Catharina-gilde** en het **Ridderlijk gilde van St. Sebastiaan** trokken broederlijk naast elkaar op in de kerk en de door beide aangeboden cadeaux op de receptie bleken duidelijk op elkaar te zijn afgesteld: wijnglazen en wijn.

Donderdag 18 mei. In verband met het derde lustrum van het Eindhovense Studentencorps had het betreffende bestuur in het kader van de totale feestviering ook het gilde wezen willen betrekken. Op deze dag had onder grote belangstelling een gildedemonstratie plaats welke werd ingeleid door een korte uiteenzetting over het ontstaan, het doel en de werkwijze van een Brabants gilde. Het **St. Catharinagilde uit Tongelre** verzorgde op de bekende wijze een „Koningschieten” terwijl de vendeliers van het **St. Martinusgilde uit Tongelre** staaltjes van hun kunnen lieten zien. Een geslaagd optreden.

Zaterdag 27 mei vierde het bekende keizerspaar **Roxs** van het **St. Jorisgilde uit Vlokhoven** zijn veertigjarig huwelijksfeest, waarbij tevens het veertigjarig zakenjubileum werd herdacht. De keizer zelf was vijftienvijftig jaar gildebroeder, waarvan hij vijftien jaar de titel van keizer mocht voeren, bovendien was hij zo'n zelfde periode bestuurslid in Kempenland. Redenen te over om de keizer en zijn echtgenote eens te complementeren. Namens Kempenland deed dit de voorzitter, die het echtpaar bijzonder prees om het steeds voorbeeldig en correct optreden naar buiten, wanneer het zich in haar hoedanigheid presenteerde. Het erezilver van Kempenland, dat de keizer daarna persoonlijk werd opgespeld door de voorzitter van de Kring, was een bewijs van dankbare erkentelijkheid. Er waren zeer vele gilden en gildebroeders ter receptie aanwezig. Vendeliers van **St. Joris-Vlokhoven** en van **St. Catharina-Woensel** brachten een vendelgroot.

Zaterdag 3 juni was het een droevige dag voor het **St. Catharina- en St. Barbaragilde uit Leende**. Met gilde-er werd de gildetambour **L. Bax** ten grave gedragen. Enkele dagen tevoren was hij door een noodlottig ongeval tijdens zijn werk om het leven gekomen. Hij was pas drieëndertig jaar oud; daarvan was hij zestien jaar bij het gilde en waarvan de laatste vijf jaar als deken in het bestuur vertegenwoordigd. Een pracht staat van dienst in ons gildewezen. Moge zijn vroegtijdige dood zijn bezieling in dat gilde niet doen. Hij ruste in vrede.

Zaterdag 3 juni was er een uitgebreid feest bij het **St. Martinusgilde van het H. Sacrament te Dommelen**. Daar waren twee jubilarissen. **Geert Coppens** was 60 jaar gildebroeder. Om zijn trouw en zijn voorbeeld werd hij gehuldigd. De burgemeester van Valkenswaard spelde hem de ere-medaille in zilver, verbonden aan de orde van Oranje Nassau op de borst en de voorzitter van Kring Kempenland huldigde hem namens de kring en vereerde hem met het zilveren kring-insigne. Het ere-schildje van Kempenland werd ver-

volgens ook op de revers gespeld van **Pau van den Eijnden**, de tweede jubilaris. Hij was pas 25 jaar lid, maar had zich in die jaren bijzonder onderscheiden als hopman, en voor de kring als districtsraadsheer. In de huldigingstoespraak betrok de voorzitter ook mevrouw van den Eijnden, die achter de schermen zoveel voor het gilde en voor Pau als gildebroeder deed. De 86-jarige **Hub. Smets** huldigde op voorbeeldige wijze de beide jubilarissen en liet deze hulde vergezeld gaan van de aanbidding van het ere-onderscheidingsteken van het eigen gilde. Er waren veel sprekers, er waren veel gasten. De receptie-ruimte bleek veel te klein. Gelukkig dat velen een gezellig onderdak vonden onder de stralende blauwe hemel achter in de tuin van het gildehuis. Het was een gloriëdag voor het gilde, die begonnen was met een plechtige Eucharistieviering, die werd opgeluisterd door het eigen gildekoor.

Maandag 5 juni. Om 8 uur 's morgens trok het **St. Jorisgilde van Reusel** al uit. Er was een plechtige gilde-mis, waaronder zes nieuwe zwaaiendels werden gewijd, geschonken door de ereleden. Deze feestmis werd mede opgedragen tot intentie van de twee zilveren jubilarissen **H. van Hoppe** en **A. Coppens**. In de vooravond vond een drukbezochte receptie plaats in het Gildehuis. Er was veel belangstelling en er waren verschillende sprekers. In de huldigingen werden ook de respectievelijke echtgenoten van de jubilarissen bedankt. Er waren ook veel cadeaux in allerlei vorm. Vanwege zijn bijzondere verdiensten voor de gilden in Kempenland in het algemeen en in zijn functie als raadsheer van het district-West in het bijzonder werd gildebroeder Van Hoppe onderscheiden met het ere-schildje van Kempenland dat hem door de voorzitter van de Kring werd opgespeld. Het was een reuze dag voor het gilde van Reusel.

Dinsdag 6 juni. Tijdens de maandelijkse bijeenkomst van het **St. Jorisgilde-Gestel** werd gildebroeder **L. van Dijk** gehuldigd omdat hij 40 jaar het gilde had gediend, waarvan een zeer groot aantal jaren als regerend deken. Toen hij na het bereiken van zijn pensioengerechtigde leeftijd zich buiten zijn vertrouwd woongebied ging vestigen bleef hij echter verknocht aan zijn gilde en als het kon gaf hij acte de présence, want bij zijn vertrek uit Eindhoven had het gilde hem met algemene stemmen benoemd tot ere-deken. Vanwege zijn grote verdiensten voor de instandhouding en opbloei van zijn gilde en vanwege zijn opbouwende kritiek voor de gilden in het algemeen meende het kringbestuur met een deputatie bij die huldiging aanwezig te moeten zijn. De voorzitter van de kring sprak de huldigingswoorden, de raadsheer van District-Centrum spelde hem vervolgens het ere-schildje van Kempenland op.

Zaterdag 17 juni. Weer was er feest bij het **St. Jorisgilde-Gestel**. Op het prachtige schietterrein achter de Gennepier molen werd het nieuwe schuttersonderkomen feestelijk geopend. Er was belangstelling van verschillende gilden, vooral van de kruisbooggilden. Het bestuur van Kempenland was vertegenwoordigd door de raadsheer van District-Centrum. Het zal zeker goede diensten bewijzen bij de kringwedstrijden in kruisboogschieten. 'n Gebouwtje om jaloers op te zijn!

Zondag 18 juni. Feest in Soerendonk. Bij het **St. Jansgilde** vond het drie-jarlijks koningschieten plaats. Ditmaal was de spanning bijzonder groot, want „er hing een keizer in de lucht”. Jo Feijen was reeds tweemaal achtereen koning geweest, doch er was besloten hem het keizerschap niet te „schenken”.

Als vogel had men ditmaal een 20 kg zware „harentaren“ (soort beukenhaag)knoest van 30 cm doorsnee als vogel uitgezocht. Vooral de eindstrijd was zeer spannend toen bij elk schot een gedeelte van de rijkversierde vogel naar beneden kwam. Bij het 447ste schot gelukte het echter de verbeterde vechtende oude koning het laatste stuk van de vogel naar beneden te halen. Zo werd **Jo Feijen de eerste keizer van het 328 jaar oude St. Jansgilde van Soerendonk**. Toen moest er nog geschoten worden om een nieuwe koning; dat werd **Paul Ras**. De inhuldiging van de nieuwe koning vond daarna plaats in Gildehuis Rooymans. De keizer moest daarop nog maar eventjes wachten, want over het wanneer en hoe was men het toen nog niet eens. Het moest in ieder geval een stijlvol iets worden.

Maandag 19 juni, Kermismaandag in **Leender-Strijp**. De dag werd traditiegetrouw begonnen met een gildemis, 's middags vond het koningschieten plaats. Na een kort gebed bij de St. Janskapel begon de strijd. De oude koning moest zijn titel afstaan aan de **beschermheer Jan Louwers**, die onder luid gejuich met het koningsvest werd omhangen. Zo kreeg het St. Jansgilde een merkwaardige koning.

Zaterdag 24 juni. Bovengenoemd gilde vierde het feest van zijn patroonheilige, 's Avonds om zeven uur was er een avondmis bij de St. Janskapel. Veel jeugdverenigingen en schoolkinderen waren daarbij tegenwoordig, waarna het gilde in optocht naar het Gildehuis trok waar de inhuldiging van de nieuwe koning plaatsvond gevolgd door een ouderwetse toeravond.

Zaterdag 24 juni was ook een bijzondere patroonsdag voor het **St. Jansgilde uit Soerendonk**, want na de plechtige gildemis in de parochiekerk trok het gilde in vol ornaat naar de oude kern van het dorp waar vorig jaar op De Heuvel in verband met de aanleg van ruilverkavelingswegen de oude St. Jansboom was geveld zonder medeweten van het gilde. Nu was er een **nieuwe boom** geplant die met het hekwerk eromheen door het gemeentebestuur aan het gilde werd overgedragen. Dit alles stond vermeld op een prachtig gecalligrafeerde oorkonde, waarvan de inhoud bij die plechtigheid duidelijk werd voorgelezen door **burgemeester J. van Greunsven**. De overdracht ging gepaard met de aanbieding van een vat bier. De aanemer, die destijds de vorige boom had gesloopt, wilde nu niet achterblijven en het eerherstel onderstrepen door het voorbeeld van de burgemeester te volgen en eveneens een vat bier aan te bieden vergezeld van een envelop met inhoud. Op de daarna gehouden feestelijke bijeenkomst, deelde voornoemde **aannemer Van Leo** uit Veghel mede dat het St. Jansgilde voor zijn nieuwe keizer een **passende uitrusting** mocht laten maken als extra genoegdoening voor het slopen van de historische boom.

Dinsdag 27 juni, Kermisdinsdag in **Soerendonk**, hield het **St. Jansgilde** zijn traditionele „ommemanck“. De nieuwe koning **Paul Ras** werd aan huis afgehaald. Na de gildemis werd de vendelhulde gebracht aan pastoor **J. Bakker**, die tevens werd ingewijd als lid van het gilde. Daarna vond in de gildekamer de benoeming plaats van Tamboer **Frans van der Sande** tot deken; twee zilveren jubilarissen **Piet van der Kruijs** en **Adr. de Laat** werden gehuldigd en bij de versierde St. Jansboom op De Heuvel werden twee nieuwe leden ingewijd n.l. tamboer **Van Cranenbroek** en vendelier **A. Staals**. Op Cranendonck werd een vendelhulde gebracht aan het gemeentebestuur, dat

het gilde daarna in de raadszaal ontving. Na de rondtocht werd in het gildehuis de inwendige mens versterkt, waarna de vruchten op de gildeakker bij opbod werden verkocht.

Zondag 2 juli trok het **St. Catharinagilde, Eindhoven-Strijp**, op naar het **Groot Brabants Gildefeest in Gooik** (België). Hierbij hadden zich aangesloten twee vertegenwoordigers van het bestuur van Kring Kempenland. Wat de reden van dit alles was? Aan de bekende vendelier **Jan van Dooren** zou eindelijk de **gouden papegaai** worden uitgereikt, welke plechtigheid om diverse redenen telkens moest worden uitgesteld. Bij die plechtigheid memoreerde Prof. Verbesselt de grote verdiensten van deze steeds bereidwillige en bescheiden vendelier, die bekendheid verwierf tot ver over de nederlandse grenzen. Dat deze huldiging met de nodige gildgewoonten en gebruiken werd omgeven is vanzelfsprekend. Het was voor Jan van Dooren, zijn familie, zijn gilde en vele anderen een onvergetelijke dag.

Dinsdag 4 juli vertegenwoordigden P. v. d. Eijnden en Fr. Roijers het Kringbestuur toen er een gildebroeder 40 jaar lid was van het **St. Annagilde van Westerhoven**. **W. Lathouwers** was eertijds hoofdman van zijn gilde en later benoemd tot ere-hoofdman. Hij stond steeds klaar om te helpen als er moeilijkheden in zijn gilde opdoemden, deze te onderdrukken. Mede dank zij zijn werken blijkt men nu weer op de goede weg te zijn. Voor al zijn streven en sijnouwen werd hem het ere-schild van Kempenland uitgereikt. **Burgemeester Schram** van Westerhoven was daarbij aanwezig.

Dinsdag 4 juli. Op dezelfde avond als hierboven, trokken dezelfde Kringbestuursleden naar het **St. Annagilde van Riethoven**. Ook daar was feest, er werden nieuwe gildebroeders geïnstalleerd en er werden twee jubilarissen gehuldigd, die veertig jaar lid waren. Hoewel de duidelijke opbloei van het gilde van de laatste vijf jaar dateert, mag gezegd worden dat het juist de ouwe, getrouwe leden het gilde voor de ondergang hebben weten te behoeden en met bezorgdheid en met liefde dit erfdel der vaderen in hun gemeente hebben bewaard. Daarom werden **J. van Daïjk** en **J. Geerts** vereerd met het zilveren ereschildje van Kempenland. Wegens de vakantieperiodes was het Kringbestuur uiteraard mager vertegenwoordigd. De toespraken werden gehouden door Fr. Roijers, de versierselen werden opgespeld door **Paul v. d. Eijnden**.

Zaterdag 29 juli stond het **St. Annagilde uit Nederwetten** in de belangstelling van velen, want op die dag herdacht men niet alleen het feit dat veertig jaar geleden met frisse moed opnieuw mocht worden gestart, maar drie van die „heroprichters“ waren nog steeds trouw lid en dienden in het zonnetje gezet te worden, omdat zij mede er voor hadden gezorgd, dat het gilde behouden bleef. Het gilde, dat nog over zeer oude schilden beschikt, laat regelmatig van zich horen en men heeft grote plannen voor de naaste toekomst. **J. Coolen**, **J. de Louw** en **C. Habraken** ontvingen alle drie uit handen van loco-burgemeester Poot de ere-medaille in zilver verbonden aan de orde van Oranje Nassau. Namens de Kring waren de heren M. v. d. Voort en F. Roijers aanwezig om de gelukwensen van de Kring aan te bieden en deden deze woorden vergezeld gaan van het ereschildje van Kempenland. De gildebroeders die gehuldigd werden waren resp. 83, 66 en 82 jaar oud.

Jos Coolen

Jan de Louw

Chr. Habraken